

Naujienu Antroji Dalis

NR. 782

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXI METAI

JAGOMASTŲ ŠEIMOS IŠŽUDYMAS

Prieš 25 metus vokiečių naciai Vilniuje sušaudė Enzių Jagomastą su visa šeima

„... Ir atsitiko, kai jiedu buvo lauke, Kainas atsistojo prieš savo brolių Abelį ir jį užmušė.

Ir Viešpats tarė Kainui: „Kur yra Abelis, tavo brolis?..“

Ir Jis tarė — Ką tu padarei? Tavo brolio kraujo balsas šaukiasi į mane iš žemės.

Ir dabar tu esi prakeiktas iš žemės, kuri atidarė savo burną priimti iš tavo rankų tavo brolio kraują.

Kai tu dirbsi žemę, ji nuo šiol tau neduos savo našumo; tu būsi tremtinys ir valkata šioje žemėje.

Ir Viešpats tarė jam — Dėlto kas užmuš Kainą, bus jam atkeršyta septyneriopai. Ir Viešpats Kainą paženklino, idant bet kas sutikęs galėtų jį užmušti“ (Genesis: VI; 8-15).

Taip skelbia šventasis Raštas, kur Jehova (Dievas) paliko pavyzdį, kaip reikia pasielgti su žmogžudžiu!

Kiek per praicitą Antrąjį Pasaulinį karą vokiečių naciai išžudė mūsų brolių ir sesių lietuvių, ir kiek rusų bolševikai išžudė metais dar prieš nacių atėjimą ir per eilę metų po nacių okupacijos sugrižę, neliktų nė vieno nepaženklinto neužmušto nacio ir komunisto, jei būtų daroma, kaip pats Dievas (Jehova) liepė daryti!...

Bet šiandien ne apie masinę retaliaciją kalba eina, nors atrodytų, lyg ir tikrai pildosi Jehovos prakeikimas žudikams: 1) žemė tikrai komunistams taiko Jehovos prakeikimą, metų metais neduoda komunistų žemdirbystei savo našumo! 2) naciams Jehovos teismo sprendimą įvykdė Tarptautinis Karo Nusikalčių Teismas Niurenberge...

Šiandien minime vienos garbingos Mažosios Lietuvos lietuvių šeimos tragišką likimą. Tai Enzius Jagomastas ir jo dviejų sūnų — Dovo ir Jurgio ir dukters Onos Jagomastaitės su jos vyru Vilmantu, kuriuos Lietuvą per II Pasaulinį karą okupavę vokiečių naciai 1941 m. rugpjūčio 23 d. (o vienas Klaipėdiškis iš Vak. Vokietijos tvirtina, kad rugsėjo 23 d.) be jokio teismo, iškeršto už ankstybesnę lietuvišką veiklą, visus sušaudė.

Kraujas iš žemės šaukiasi... Baisiai daug kraujo Lietuvos žemėje šaukiasi: Vilniaus kalnehuose, Pirčiupyje, Pravėniškiuose, Jurbarko, Panėvėžyje, Kretingoje, Rainiuose... ir plačiose Lietuvos giriose, kur lietuviai dar keletą metų Didžiajam Karui pasibaigus vis dar tikėjosi atlaikyti Lietuvos Nepriklausomybę iki naujos laisvės aušros, kurios, deja nesulaukė.

Ištisas šeimas išnaikinti, kad priešui okupantui neberūpėtų, yra išradimas abiejų okupantų — rusų bolševikų ir vokiečių nacių. Kuriems ta „garbė“ pirmiems tenka? Kadangi bolševikai yra senesni už nacių ir kadangi yra įrodyta, jog kacetai (vergų ir mirtingųjų darbo stovyklos) originaliai yra bolševikų „išradimas“, tenka manyti, kad ir ištisų šeimų žudymą naciai bus iš savo tėvų - mokytojų bolševikų pasimokę.

Jagomastai iš Tilžės, kur jie iš senų senovės gyveno, 1941 m. nacių verčiami turėjo repatriuoti į bolševikų užgrobtą Lietuvą ir apsigyveno Vilniuje.

Enzius (Einzy) Jagomastas (tėvas), buvo gimęs apie 1870 metus, buvo vienas žymiausių Mažosios Lietuvos veikėjų, redaktorius ir lietuviškų laikraščių bei knygų leidėjas. Visą savo gyvenimą, iki pat nacių jo gyvenimą padarius nebeįmanomą, gyveno ir veikė Tilžėje, kur jo veikla buvo išimtinai lietuviška: lietuviškų knygų leidimas ir platinimas.

Iš profesijos spaustuvininkas, Jagomastas jau 1889—1890 metais redagavo dvisavaitinį laikraštį „Zemaičių ir Lietuvos Apžvalgą“, o 1896 metais Tilžėje įsigijo nuosavą spaustuve Lietuvosian, kur pradžioje su kitais, vėliau pats vienas redagavo ir leido „Lietuwiszką Laiszką“, kurs nuo 1897 metų pradėjo eiti garsiosios „Aušros“ vardu.

Nuo 1901 metų įsisteigus Prūsų Lietuvių Susivienijimui, Jagomastas buvo išrinktas pirmuoju jo pirmininku ir tose pareigose uoliai dalyvavo lietuvių veikloje išrinkti Maž. Lietuvos lietuvių atstovus į Prūsijos ir Vokietijos seimus.

Jagomasto spaustuve yra atlikusi neįkainojamą tautinį patarnavimą visai lietuvių tautai, kai rusams draudžiant lietuvišką spaudą, joje buvo spausdinama ne tik „Aušra“, bet ir žymia dalimi kitokia tautinio atbudimo literatūra. Jagomastas savo spaustuve išleido bent trylika knygelių, pavadintų Prūsų Lietuvių knygėlės. Tų knygelių tarpe yra tokios retenybės, kaip „Apie mūsų evangelikiškias giesmes ir giesmininkus“, „Erkus Monte arba Kryžiokai Prūsijoje“, „Prūsų Lietuva ir jos suvokietinimas“. Be to Lietuvoje labai plačiai buvo žinomos Jagomasto leidžiamos „Lietuwiszkos Kalendros“, o nuo 1924 metų jis pradėjo leisti vienintelį lietuvišką laikraštį po Vokietija likusioje Mažosios Lietuvos dalyje „Naująjį Tilžės Keleivį“. Atsikirtimui prieš nacių puolimą

LIETUVOS AŽUOLAI PRIE NEMUNĖLIO

„Kaip ažuols druts prie Nemunėlio lietuvis nieko neatbos...“

Didžiosios ir Mažosios Lietuvos Meka Bitėnuose

Vaidelis darytas dar laimingais laisvos nepriklausomos Lietuvos laikais Bitėnuose, Klaipėdos krašte, garsioje Maž. Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus tėviškėje, prie Rambynų kalno. Pirmoje eilėje sėdi: pats Martynas Jankus (miręs Flensburge, Schleswige ir ten palaidotas); Enzius Jagomastas, buvęs Naujojo Tilžės Keleivio redaktorius, nacių su visa šeima Vilniuje nužudytas, ir Elzė Jankutė, buvusi savo mylimo tėvelio padėjėja ir globėja, dabar gyvenanti Toronte, Kanadoje kartu su savo neregium broliu Kristupu (jis stovi už Jagomasto). Stovinčiųjų eilėje už savo tėvelio Martyno Jankaus stovi jo jauniausioji dukrelė Urtė Jankutė, dabar gyvenanti Chicagoje ir gyvai dalyvaujanti Mažosios Lietuvos lietuvių organizacinėje veikloje.

mus nuo 1929 metų Jagomastas nereguliariai išleisdavo lietuviškos dvasios vokiečių kalba „Unsere Stimme“. Be to Jagomastas yra išleidęs du Vydūno vokiškai parašytus veikalus „Litauen in Vergangenheit und Zukunft“, 1916, ir „700 Jahre deutsch - litauischer Beziehungen“, 1933.

Bendrai Jagomastas buvo didelis savos lietuviškos knygos mylėtojas, buvo Lietuvių Tautosakos Archyvo nuolatinis bendradarbis ir be savo leidžiamųjų laikraščių bendradarbiavo ir kituose lietuvių Lietuvoje leidžiamuose periodiniuose. Daugumas jo rinkinio knygų, kurias buvo atsigabenęs į Vilnių, atiteko Vilniaus universiteto knygynui.

Jagomasto vyresnis sūnus Dovas buvo baigęs Kauno Aušros gimnaziją ir studijavo Vytauto D. Universitete; 1935 metais grįžęs į Tilžę padėjo tėvui redaguoti „Naująjį Tilžės Keleivį“ ir kanlendorius, o 1941 metais su tėvu kartu persikėlė į Vilnių. Gimimo data nepranešta.

Jurgis, Jagomasto jaunesnis sūnus, gimė 1917 m. gegužės 13 d.; taip pat studijavo Vytauto D. universitete Kaune, nuo 1940 metų persikėlė į Vilniaus universitetą. Kaip ir Dovas buvo veiklus Mažosios Lietuvos studentų Vyrių narys.

Ona Jagomastaitė - Vilmantienė, vyresnioji ir vienintelė Jagomasto duktė, buvo jau iš seniau pasižymėjusi Mažosios Lietuvos veikėja ir spaudos darbininkė. Baigusi Tilžės gimna-

ziją, 1919—1920 metais ji tarnavo Lietuvos pasiuntinybėje Berlyne, vėliau dirbo tėvo spaustuveje Tilžėje ir nuo pat pradžios 1924 metų redagavo tėvo leidžiamąjį „Naująjį Tilžės Keleivį“. Vokiečiai ją persekiavo nemažiau kaip jos tėvą, kuriam nuo 1940 metų uždraudė bet ką bespausdinti lietuviškai, o jai redagavimo teises atėmė jau 1936 metais, ir tą darbą vėliau ji dirbo pusiau slapta. Be kitko ji buvo uoli lietuvių tautosakos rinkėja, ir dalis jos surinktos tautosakos buvo išspausdinta Tautosakos Darbų III tome.

Kokia tvirta lietuviška šeima buvo Jagomastų, pavyzdys yra, kad net Onos Jagomastaitės vyras, Jagomasto žentas Vilius Mecklenburgas buvo ne tik nuširdus lietuvių draugas, bet ir pavardę sulietuvino į Vilmantas, ir gana gerai buvo išmokęs lietuviškai kalbėti ir rašyti.

Aišku, lietuvių tautos priešams tokia šeima buvo kaulas gerklėje ir gavę pirmąją progą — bolševikus išvijus, Lietuvą vokiečiams okupavus, nacių gestapo vos į Vilnių įėjus, visą Jagomastų šeimą suėmė ir be jokio teismo skubiausiai sušaudė.

Nuo vokiečių kulky žuvo: tėvas Enzius Jagomastas; sūnus Dovas Jagomastas; sūnus Jurgis Jagomastas; duktė Ona Jagomastaitė - Vilmantienė; žentas Mecklenburgas - Vilmantas.

Tebūnie jiems lengva šventa Lietuvos žemclė. J. Pr.

ANTANAS ŽVALYS

“AUKSO ŽASIES” FILMO PARAŠTĖJE

Su džiaugsmu “Naujienos” pristato savo skaitytojams reikšmingą kultūrinį įvykį: išleidimoje sukurtas pirmas spalvotas lietuviškas filmas.

Štai, jo vizitinė kortelė:

“Aukso žąsis” — vaidybinis, ilgo metražo filmas. Juosta: 16 mm., spalva: Kodak-Ektachrome, bėgimo laikas: 1 valanda ir 54 minutės. Filmą garsinis, lydintis specialiai jam sukomponuotos muzikos. “Aukso žąsis” filme dalyvauja beveik visos aktyvesnės dramos aktorių jėgos išleidimoje. Jo gamyba užtruko trejetą metų; meninė ir techninė talka per tą laiką išaugo iki 78 asmenų būrio.

“Aukso žąsis” filmas susuktas pagal to pat vardą Birutės Pūkelevičiūtės scenos veikala, 1961 metais laimėjusį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės konkursą. Savo ruožtu veikalas bažnuotas Brolių Grimų pasaka apie stebuklingą aukso žąsį. Vienok pati idėja yra moderniai transformuota, personažai naujai sukurti ir “Aukso žąsis” Broliams Grimams lieka skolinga gal tik tiek, kiek, pavyzdžiui, žinomas “musical” Broadwayjuje “Once upon the mattress” liko skolingas Andersono pasakai “Kara-laitė ant žirnio”.

Po šios pastraipos apie veikala, grįžkime prie filmo, kurio pasirodymas, besiklausant

bės buvo išdalintos iki maksimumo.

Nemažiau nuostabus yra aktorių filminis vienetas.

Štai, Stasys Pilka, lietuvių dramos teatro veteranas, jaunatvišku entuziazmu įsijungęs į filmo žygį: vyresniesiems žiūrovams jo asmenyje grįš daugybė šviesių atminimų, o tiems, kurie šiame krašte užaugo, — Stasys Pilka neliks vien praeities legenda. Filminė pažintis atnaujins senus ryšius ir sumegs naujuosius.

Štai, Kazys Vasiliaskas, žinomas Kauno Didžiojo Teatro aktorius, kurio talentu pasigėrėti iki šiol turėjo laimės tiktai New-Yorkas ir artimesnieji miestai.

Seka Elena Dauguvietytė, Zita Kevalaitytė-Visockienė ir Algimantas Dikinis: visi trys gyvai besireiškią išleidimoje ne tik aktoriškame, bet ir režisūriniam darbe. Ir grupė aktorių, gražiai užsirekomendavusių Montreale Lietuvių Dramos Teatre, daugeliui pažistamų iš lietuviško žodžio plokštelių: Viltis Vaičiūnaitė, Vytautas Sabalys, Kazys Veselka, Leonas Barauskas, Vincas Skaisgiris ir Ričardas Simaniūškis. Tolimas vardas iš Los Angeles — Algimantas Zemaitis ir du visai jauni veidai: Rūta Barteškaitė ir Dalia Sibitytė.

Filmo režisūra ir redakcija

pasakojimų apie nueitą kelią, atrodo, dar fantastiškesnė istorija, negu pasaka apie aukso žąsį...

Susuktas Montrealyje, įrekorduotas New-Havene, sinchronizuotas Los Angeles...

Lengva žodį išarti ir žemėlapiu pirštu bakstelėti: “susirinksimė New-Havene”. Bet daug sunkiau aktorius atskraidinti iš Chicagos, Montreale, New-Yorko ir Hamiltono: paskirtai dienai ir valandai. Taip, net ir valandai, nes vėlavimas būtų visam projektui pražūtingas — laikas ribotas, žmonės surišti darbais ir filmui tegali atiduoti savo atostogas.

Ant kokio rizikingo plauko dažnai kabojo visas milžiniškas sumanymas, kai, sakysime, nepalankūs oras lėktuvui galėjo bent vienam aktoriui kelią pastoti, visus susirinkusius dienas sugaišinti ir numatytą darbo planą sugriauti, nes laiko galimy-

— Birutės Pūkelevičiūtės, dekoracijos — Romo Bukausko, kostiumai — Kazio Veselkos, muzika — Zigmo Lapino, grimas ir perukai — Stasio Ilgūno, choreografija — Aldonos Valeišaitės, garsų efektai — Antano Rima-vičiaus, animacija — Antano Martinkaus.

Kadangi “Aukso žąsis” yra pirmasis lietuviškas filmas išleidimoje, savaime suprantama, kad jo kūrėjai filminėje srityje yra debutantai, nežiūrint patirties kitose meno šakose.

Todėl vienas svarbiausių momentų “Aukso žąsis” filme būtų Pauliaus Jasiukonio, profesionali kvalifikuoto specialisto, visokeriopai teikta pagalba: ne vien atliekant sudėtingus garso rašymo ir sinchronizacijos darbus, bet ir duodant patarimus ties kiekvienu iškilusiu klausimu painiame filmo mechanizme.

Svarbesnius “Aukso žąsis” kūrėjus remia dar didelis skaičius pagalbininkų: muzikos išpildytojai, dainininkai, jaunimo būrys platesnės apimties scenoms, įvairiarūšė techninė talka.

Pasirodžius spaudoje žiniai, kad “Aukso žąsis” jau nufilmuota, ne vienam dažnai iškildavo klausimas: ko gaištama, kodėl filmas neparodomas?

Tokie klausimai yra natūrali susidomėjimo išsdava, nes filmas, kaip atbaigtas produktas, koncentruojasi apie aktoriaus — žvaigždės asmenį. Retas žiūrovas tepagalvoja apie “skruzdėlių” štabą, kuris subėga prie filminės medžiagos, aktoriams išvažinėjus. Gi tikrumoje aktorių nufilmavimas tėra filminio darbo dalis ir, toli gražu, ne pati sunkiausia. Žiūrovui net sunku įsivaizduoti, kokia sudėtinga yra filmo virtuvė, kurioje patiekalas gaminamas.

Gal vaizdžiau būtų, jeigu, paėmę vieną bėgančio filmo sekundę, panagrinėtumėme, kas joje sukrauta. Prieš mūsų akis pralekia 24 vaizdo langeliai, o krašteliu vingiuoja keista siūlelių raizgynė — optinis garsas.

Sekundė filme nėra trumpas laiko tarpas. Pasitaiko, kad kartais visa scena ilgiau neužtrunka. “Aukso žąsis” filme, pavyzdžiui, pati ilgiausia scena bėga 12 sekundžių. Kiekviena scena atskirai filmuota, kiekviena turi savo numerį, nes paprastai filmuojama ne chronologinė tvarkoj, o taikantis prie šviesų ir fono sudėstymo.

Filmo medžiaga, pasigaminus iš negatyvų darbo kopiją, tuojau pat “išardoma” ir, lyg į visas šalis pabirusi karolių virtinė, vėl sudėstoma: dabar jau scenai sekant sceną tikroji tėkmė.

Prasideda redagavimo darbas — karpymas ir lipdymas, įieškant tampresnio scenų ryšio. Redaktoriaus žirkklės ne sykį yra minimos filmo gamyboj, nes nuo jų iš rikiuotės iškrinta ištisi epizodai. Grabūjį karpymą seka smulkusis, kai net kelių langelių reikalingumo klausimas būna nuodugnai apgalvojamas.

Dabar prie vaizdinės juostos derinama žodinė vaga — filmas sinchronizuojamas. Sinchronizacija bus bene pats smulkiausias ir kruopščiausias filmo darbas, nes net vieno langelio paklaida kartais aiškiai matoma. Baigus sinchronizaciją, garso ir vaizdo juostos turi absoliučiai

lygų langelių skaičių ir sakoma, kad tuodu ratai — jau suporuoti (married).

Garsas, kurį andai regėjome ant filmo krašteliu, tikrumoje yra trijų garsų kombinacija. Jeigu, sakysime, per dialogą kažkas nukrito ar sudužo, o tuo metu dar skambėjo muzikos fonas, visi garsai, kuriuos mūsų ausis pagauna, yra subėgę iš trijų šaltinių: dialogo, garsų efektų ir muzikos juostų. Tada, tarsi kokteilis, — supiltas, suplaktas ir sumaišytas taip, kad ir citrina teiktų gerą rūgštį, ir degtinės stiprumas kvapo neužimtų, ir saldus vandenėlis gomurį pasaldintų... Panašiai kompičiuojama jungtinė garsų vaga: vienos stiprumą pakeliant, kitą sušvelninant, trečią į vidurį įspaudžiant ir nutildant. Šis darbo procesas vadinamas garsų “mixu”.

Filmo pasakos klausantis, tarsi tam vilkui, vis norisi sušukti: “O kada jau bus galima valgyti?” Dar ne, vis dar ne...

Dabar ištraukiami iš skardinių dėžių negatyvai, kurie iki šiol buvo neliečiami, ir sukarpomi lygiai taip, kaip sukarpyta ir sudėta darbo kopija. Jungtinė garso vaga, ruda magnetinė juosta, keliauja su negatyvais į laboratoriją. Ten elektroniniu būdu atliekamas šviesų sulyginimas ir magnetinė vaga pervedama į optinę vagą.

Ir, pagaliau, — pirmoji (dar bandomoji!) filmo kopija.

Štai, bėga prieš mūsų akis vaizdas, nejučiomis iš scenos peršokdamas į sceną švelniai šnabžda, groja ir dainuoja magiškieji optiniai siūleliai.

Bent valandėlei apsižvalgus filmo virtuvėj, aiškėja, kodėl “Aukso žąsis” joje buvo iškepta tik per trejetą metų. Žinia, ugnis daug smagiai spragsėtų, kepsnys daug sparčiau čirškėtų, jeigu visi darbai nebūtų atliekami vien laisvalaikio valandomis.

Bet taip dievai lėmė, tokį siūlą laumės verpė — dienos metu tenka dvarui lažą nešti, o tik sutemus — savo lauką arti...

“Aukso žąsis” filmas bus pirmą kartą rodomas Chicagoje, gruodžio 4 ir 5 dienomis, McCormick Place Mažajame Teatre. Salė talpina 600 žiūrovų ir turi pačią moderniausią aparatūrą 16 mm. filmams demonstruoti

(Nukelta į 6 psl.)

— NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, SEPTEMBER 25, 1965

PSICHOLOGIJOS PATARĖJAS

Parentas pedagogų psichologų mokslinių tyrimų duomenimis
Redaguoja Med. Daktaras Jonas Adomavičius,
Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugijos, Inc. — Alvudo atstovas

NAMŲ NETVARKOS IŠŠAUKTA NESEKMĖ MOKSLE

Kūnu sveikų ir protingų vaikų nuolatinė nesekmė moksle nurodo jų šeimose esančią giliai išsiskūjusią emocinę netvarką.

Arthur P. Burdon, M. D. ir James H. Neely, M. D.

Visose mokyklose pasitaiko apie 15–30% blogai besimokančių vaikų, nors jie esti normaliai protingi ir visai sveiką kūną turį. New Orleans mieste esamo Regional Mental Health Centro du gydytojai — Burdon ir Neely moksliskai sekė 46 berniukus ir jų tėvus per išstisus penkis metus. Dabar tie du gydytojai paskelbė savo tyrimų davinius. Pagal judviejų pastebėjimus, kūnu ir protu sveikų berniukų nuolatinis moksle atsilikimas (chronic school failure) nurodo, kad tų berniukų šeimose įsivyravusi yra didelė emocinė netvarka (family imbalance). Minėta šeimose emocinė netvarka pasireiškia tėvų neramumu ir savęs kaltinimu. Toks tėvų nusiteikimas gali iššaukti vaike nesukontroliuojamai blogą mokymąsi mokykloje.

Gydytojai sėkmingai tvarkė tėvus ir mokinius

Kai minėti du gydytojai ėmėsi tiriamųjų mokinių ir jų šeimų mediciniško tvarkymo, tuoj ėmė geriau tiriamieji berniukai mokytis. Perkėlimai į aukštesnę klasę tiriamųjų berniukų nuoliaus pakilo iki 73%; 98% tiriamųjų mokinių gaudavo patenkinamus ar net geresnius pažymius. Tik vienas iš minėtų 46 berniukų nepradėjo geriau mokytis. Taip pat ir 90% tiriamųjų vaikų tėvų manė, kad minėtų dviejų gydytojų globoj esama klinikos mokykla svarbiausiai padėjo vaikams geriau imti mokytis ir pagelbėjo pagerinti tėvų nuotaikas šeimose.

Tėvai ir vaikai buvo tvarkomi

Į gydytojų priežiūroj esančių klinikos mokyklą buvo priimti berniukai nuo šešių iki dvylikos metų amžiaus. Vidutiniai jie visi moksle buvo dviems metais atsilikę. Taip moksle atsilikusių mokinių mediciniškas tvarkymas buvo sekantis. Rytais jie lankė valdišką arba parapišę mokyklą. Popietinėm valandom tie berniukai lankė klinikos mokyklą. Čia jie buvo tvarkomi pagal kiekvieno jų individualumą. Tie vaikai taip pat dalyvaudavo savaitiniuose gydymuose žaidimuose (play therapy). Daugumai tų berniukų nereikėjo vartoti psichoterapijos bei raminančių vaistų (tranquilizers).

Minėtų berniukų tėvams buvo atskiri gydomieji pasitarimai — jie tęsdavosi po 90 minučių kas savaitę. Tai buvo naudinga tėvams — jie buvo įgalinti suprasti, kaip jie sukėlė ir pa laikė savo vaikų atsilikimą moksle (learning block). Tėvai turėjo progos išsakyti ir aptarti savus rūpesčius.

Įdomu žinoti tiek gydytojams,

tiek visiems šviesiems žmonėms, kaip minėti moksle atsilikusieji vaikai buvo minėtų gydytojų tvarkomi.

Kas yra tas chroniškas nepajėgumas mokytis

Gydytojas Burdon aptarė programą ir metodus, kuriais galima minėtai moksle atsilikusius mokinius tvarkyti. Tiedu gydytojai chronišką atsilikimą moksle laikė vaiko toj pat klasėje sėdėjimą antrus metus arba jo perkėlimą aukštesnėn nevertai — dėl socialinių aplinkybių — taip vadinamo "social promotion" — pastarųjų pasitaiko iš visų mokinių tarpo apie 5–7%. Bendras atsilikusių moksle protingų vaikų skaičius siekia 15–30% iš visų mokyklas lankančiųjų. Tai gana didelis skaičius vaikų su rimtomis mokymosi sunkenybėmis.

Gyd. Burdon tvirtino, kad jo su savu kolega studijuoti 46 berniukai turėjo sekančius mažus psichiatrinis nenormalumus. Jų dauguma turėjo reagavimo bei prisitaikymo sunkumus — pvz., pirminį neurotinį skaitymo sulaukymą, nervinį skaitymo nepakankamumą ar antrinį atsilikimą skaityme. Daugumai buvo sunku išreikšti matomus simbolius žodžiais bei sakiniams. Daugumas sukeisdavo žodžius, susimaišydavo panašiai skambančias raides ir turėjo sunkumų raidžiuojant (spelling).

Kodėl minėtai tiriami berniukai atsiliko moksle

Bendrai paėmus — tvirtino gyd. Burdon — minėtų berniukų atsilikimas moksle buvo simptomas jų turimo psichofiziologinio ar psichologinio nesubrendimo (immaturity), o taip pat jų turimos bendros nuotaikos jog jie negali mokytis. Minėti vaikai buvo gydytojų apžiūrėti ir susekta, kad jie yra šviežiai ar chroniškai baimingi, nors jie yra normaliai protingi ir kūnu sveiki. Nors dažnai šie berniukai mėgindavo save apginti pasirodant dirbtinai drąsiais, pasigiriant ar prieš draugus pasipuščiant, vienok kiekvienas minėtų berniukų vis daugiau ir daugiau nepajėgdavo atlikti jiems mokyklou uždedamų reikalavimų, nors jie rūpinosi mokymusi, bet jie buvo bejėgiai.

Tas nepataisomo nepajėgumo jausmas vyravo ir tų vaikų tėvų galvosenoj bei atsinešime. Tas minėtų berniukų nepajėgumo numatymas ir buvo pagrindinė priežastis sukėlimui neramumo — pastarasis užblokuodavo tų vaikų mokymosi pajėgumą.

Pagrindiniai klinikinės mokyklos programos bruožai

Gyd. Burdon priminė, kad

trumpalaikė klinikinės mokyklos programa — išeinama per pusketvirtą ar penkis mėnesius — apėmė du dalykus: 1. Tėvų atsakomybę dėl emocijų negerovių sutvarkymo šeimoje; 2. vaiko neatitraukimas nuo savo mokyklos ir draugų.

Prieš priimant kiekvieną vaiką klinikinė mokyklon, būdavo atliekami du dalykai: 1. nuodugnai išsikalbama su tėvais; 2. daug įvairių tyrimų atliekama su kiekvienu vaiku. Visų vaikų tėvų dalyvavimas grupiniame gydyme buvo būtinas.

Klinikinė mokyklou vaikai nebūdavo raginami pasivyti savo mokslo draugus skaityme bei

aritmikoj. Gydytojų tvarkomos klinikinės mokyklos užduotis buvo atpalaiduoti vaiko užsikirtimą mokymesi — tada vaikas įgauna gerą paskatinimą iš savo vidaus mokytis ir laimingai pajėgia tvarkytis mokykloje. Tokia nespecifinė psichoterapija buvo naudojama visai šeimai — tik kartu siekiant bendro tikslo vaikam ir tėvam, nedalomai išsprendžia teigiamai visai šeimai našta tapęs vaiko nepajėgumas mokytis.

Pasiskaityti: Roche Report - Frontiers of Clinical Medicine - Emotional Problems. Vol. 2, No. 18. Sept. 15, 1965.

1000

KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ BE UŽDARBIO

1965

Atsidėkodama už didžiulę paramą, kurios iš savo klientų susilaukė per pastaruosius DEVYNERIUS METUS, LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖS VADOVYBĖ vėl nusprendė atiduoti savo klientams 1000 SIUNTINIŲ UZDARBI. Nepaisydami tai, kad sovietinės įstaigos pastarosiomis savaitėmis pakėlė muitus, mes siūlome SAVO KALĖDINIUS SIUNTINIUS BE UŽDARBIO SĖNOMIS KAINOMIS. Šiais metais irgi parinktos siuntiniams specialiai Anglijoje gamintos medžiagos.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 1, kurį sudaro:

- 1) 4 jardai dvigubo pločio afgalino moteriškam kostiumui arba suknelei ir sijonui, rojal, žalios ar vyno spalvos
- 2) 3 jardai balto poplino blizžems, marškiniams, apatiniams ir kt.
- 3) 1 didelė spalvota šilkinė skarelė
- 4) 1 pora moteriškų ar vyriškų kojinių.

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$50.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK J.A.V. \$29.00, Kanados \$31.25, sterlingais £10.5.6, įskaitant visus mokesčius.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 2 (dvigubas siuntinys Nr. 1), kurį sudaro:

- 1) 8 jardai dvigubo pločio afgalino 2 moteriškiems kostiumams arba 2 suknelėms ir sijonams rojal, žalios ar vyno spalvos
- 2) 6 jardai balto poplino blizžems, marškiniams, apatiniams ir kt.
- 3) 2 didelės spalvotos šilkinės skarelės
- 4) 2 poros moteriškų ar vyriškų kojinių.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK J.A.V. \$49.00, Kanados \$52.90, sterlingais £17.6.0, įskaitant visus mokesčius. Taigi dar papildomai sutaupoma J.A.V. \$9.00, Kanados \$9.72, sterlingais £3.3.9.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 3, kurį sudaro:

- 1) 3¼ jardu gabardino ar flanelės vyriškam ar moteriškam kostiumui tamsiai mėlynos, pilkos ar rudos spalvos
- 2) 3 jardai paltinės medžiagos vyriškam ar moteriškam ar vaikiškiems paltams tamsiai mėlynos, mėlynos, kupranugario, pilkos ar rudos spalvos
- 3) 4 jardai plaunamo aksomo moteriškam kostiumui arba suknelei ir sijonui vyšninės, rojal, žalios ar rudos spalvos
- 4) jardai dvigubo pločio dirbtinio šilko pamašalui, blizžems, suknelėms ir kt., juodos, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos spalvos
- 5) 3 jardai balto poplino blizžems, marškiniams, apatiniams ir kt.

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$95.00.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK J.A.V. \$55.00, Kanados \$59.40, sterlingais £19.9.6, įskaitant visus mokesčius.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 4, kurį sudaro:

- 1) 6½ jardu gabardino ar flanelės 2 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams tamsiai mėlynos, pilkos ar rudos spalvos
- 2) 8 jardai afgalino 2 moteriškiems kostiumams arba 2 suknelėms ir 2 sijonams rojal, žalios ar vyno spalvos
- 3) 8 jardai plaunamo aksomo 2 moteriškiems kostiumams arba 2 suknelėms ir 2 sijonams vyšninės, rojal, žalios ar rudos spalvos
- 4) 4 jardai dvigubo pločio dirbtinio šilko pamašalui, blizžems ir kt., juodos, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos spalvos
- 5) 3 jardai balto poplino blizžems, marškiniams, apatiniams ir kt.

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$140.00.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK J.A.V. \$75.00, Kanados \$81, sterlingais £26.11.3, įskaitant visus mokesčius.

Kaip ir visada, KALĖDINIUS SIUNTINIUS BE UŽDARBIO gali užsisakyti bet kas, vis tiek, ar būtų mūsų klientas, ar kitų firmų. Norėdami duoti visiems VIENODAS GALIMYBES, mes nusprendėme APRIKOTI UŽSAKYMUS — TIK PO VIENA SIUNTINIŲ KIEKVIENAM, O KAD NEBŪTŲ NUSIVYLIMO, UŽSAKYMUS PRASOM SIUSTI TUOJAU.

Priiminėsime po \$1.00 ar 10 šil. užstato iš tų, kurie norės sau užsitikrinti KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ BE UŽDARBIO, ir lauksime iš jų galutinio užsakymo iki 10 savaičių.

Jei kas paprašys, mes ORŲ PAŠTU nemokamai pasiųsime 1 bet kurį pasaulio kraštą medžiagų pavyzdžius.

Be kita ko, kas gali, prašom rašyti mums anglų kalba.

MES GARANTUOJAME:

1. Kiekvienas siuntinys bus pristatytas gavėjui.
2. Jeigu siuntinys dingtų, gražinsime pinigus arba nemokamai pasiųsime kitą siuntinį.
3. Sumokėsime visus su pasiuntimu susijusius mokesčius, dėl to gavėjui nebereikės nieko primokėti.
4. Visas medžiagas siųsime pagal pavyzdžius.

LITHUANIAN TRADING COMPANY

341 Ladbroke Grove

LONDON, W. 10, ENGLAND

J. KLAUSEIKIS

IŠ KALIFORNIJOS UNIVERSITETO MIESTO

Berkeley sveikina suvažavusius studentus, bet baiminasi, gal jie ir šįmet maištaus?

BERKELEY, Calif. — 1960 metais gyventojus surašant šis miestas turėjo 111,268 žmones. Amerikos mastu tai nėra didelis miestas, tačiau jo vardas garsus visame pasaulyje. Čia yra centras Kalifornijos valstybės išlaikomo universiteto — University of California.

Berkeley mieste gyvena ir į universiteto darbą yra įsijungęs didžiausias skaičius mokslininkų, kurie yra ypatingai moksle pasižymėję ir apdovanoti Nobelio premijomis. Niekur nėra pasaulyje vienoje vietoje susitelkusių tiek daug Nobelio premijos laimėtojų, kaip Berkeley mieste, Kalifornijos universitete. Šis miestas skaitomas ir Amerikos atominės bombos gimtine, čia Kalifornijos universiteto mokslininkų buvo atlikti atomo skaldymo skaičiavimai.

Na, o praeitais mokslo metais miestas ir universitetas ypatingai pagarsėjo studentų revoliucija, vadinamuoju "Free Speech" judėjimu.

Per kelerius paskutinius metus yra ne kartą tekę šiame universiteto mieste lankytis, o šią vasarą ne vieną savaitgalį čia praleisti. Darbo Dienos savaitgalį čia jau aiškiai į akis krito, jog po vasaros atostogų vėl gyventojų skaičius daugėja — vėl grįžta studijas tęsti bei atvyksta pirmamečiai studentai.

Miestas, sakykime, šiltai pasitinka mokslo siekiantį jaunimą. Laikraščiai išėjo su didžiuliais pirmame puslapyje sveikinimais "Welcome!", o kai kurie išleido net atskirus priedus su įvairiomis informacijomis apie miestą ir universitetą.

Štai "Berkeley Daily Gazette" spausdina pirmame puslapyje ilgą straipsnį apie naujas taisykles, kurias universiteto vadovybė išleido studentų veiklai tvarkyti. Sakoma, jog naujosios taisyklės esančios liberališkesnės. Universiteto vadovybė mananti, jog jos padės palaikyti universitete tvarką ir baigs neramumus. Esąs aiškus uni-

versiteto vadovybės posūkis — tartis, o ne disciplina valdyti. Jau nors 10 studentų grupė galėsianti gauti universitete patalpas savo susirinkimams; sutrumpintas laikas paduoti pareiškimą gauti leidimui atsiųsti į universitetą kalbėtoją iš kitur, etc.

Tačiau yra ir profesūros kritiškų balsų, pasisakančių prieš naujas taisykles ta prasme, kad jos tvarkos palaikyti nepadės ir universitete neramumų būsią ir šiais metais. Tam tikros grupės studentų, kurios yra tik mažuma, universiteto rimtį drumsčia.

Kairieji radikalai veikia

Prieš trejetą metų Port Huron, Mich., buvo įsteigta nauja studentų organizacija — "Students for a Democratic Society". Savo veiklą ji jau yra išplėtusi beveik po visą Ameriką — nuo Atlanto iki Ramiojo vandenyno. Savo skyrius jau turi daugelyje universitetų. Bendrauja ši organizacija su visa eile kitų vienetų, kaip "Student Nonviolent Coordinating Committee"; "The Northern Student Movement" ir su kai kuriais skyriais "The Congress of Racial Equality" bei su "Mississippi Freedom Democratic Party", ir kit.

Šios organizacijos vienas pirmųjų uždavinių buvo dirbti dėl negrų teisių, tačiau dabar "Students for a Democratic Society" pirmuoju savo veiklos tikslu laiko vesti kovą ir propagandą, kad Amerika pasitrauktų iš Vietnamo.

Berkeley ir Oakland rajonuose šią vasarą ne kartą jaunuoliai pastojų kariuomenės traukimams kelią ir trukdė transportams. Neabejotinai nustatyta, kad čia veikia "Students for a Democratic Society". Organizacija nesanti gausi nariais, bet savo veiklumu įtraukia talkon jaunas žmones.

Visai netoli Berkeley universiteto rajono vieno privataus namo lange įstatyta iškaba: "Viet-

Nam Day Committee". Kiti plakatai skelbia, jog spalio 16 d. šioji organizacija rengia mitingą — Vietnamo dieną. Visa ta akcija turi tikslą — Amerika tegul pasitraukia iš Vietnamo.

Milijoninio Los Angeles didmiesčio pačiame centre ant vieno kito kampo rasi dėžutę, kurioje pinigą įmetus galima gauti "Weekly People" laikraštį, besivadinantį oficialiu "Socialistinės Darbo Partijos" organu, tačiau Berkeley mieste — kur tik ant gatvės kampo yra kitų laikraščių dėžutės, ten, ypač prie universiteto rajono, yra ir tas raudonųjų propagandą triūbijantis "darbo partijos" organas.

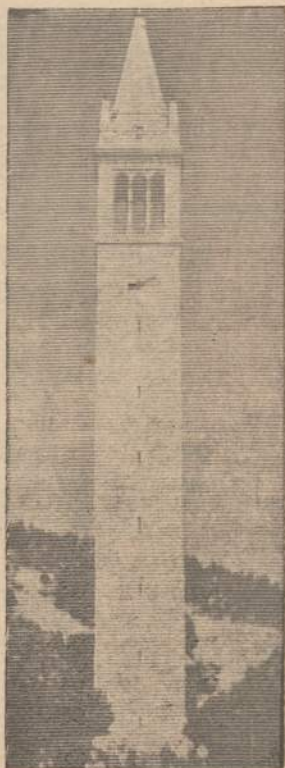
Universitetų vis daugėja

Berkeley universitete mokosi apie 27,500 studentų. Kalifornijos universitetas turi savo skyrius visoje eilėje miestų. Jų čia nevardinsiu, bet tik reikia paminėti didžiausiąjį — Los Angeles mieste Kalifornijos universiteto (UCLA) skyrius mokslo metus pradėjo su 26,000 studentų. Čia dėstoma ir lietuvių kalba.

Gyventojų skaičiui augant reikia daugiau mokyklų. Pernai atidarytas daug milijoninės vertės Kalifornijos universitetas San Diego mieste. Su šio rudens mokslo metų pradžia pradeda veikti naujas Kalifornijos valstybės universitetas Santa Cruz apylinkėje. Šio rudens semestran Santa Cruz universitetas tepriėmė tik studijas pradėdantįs, viso — 635 studentus. Ir tik tokius, kurie sutiko laikinuose nameliuose — "traileriuose" gyventi, nes studentų bendrabučiai dar nebaigti statyti.

Santa Cruz universitetui skirta 2,000 akrų kalnų, slėnių ir miškingų vietų. Planuojama, kad universitetas tik kasmet didins studentų skaičių maždaug po 1,000 ir gal tik per 30 metų jis būsiąs pasiekęs Berkeley studentų skaičių. Santa Cruz miestas yra į pietus nuo San Francisco, Ramiojo vandenyno pakraštyje. Dabar turi apie 22,000 gyventojų. Universitetą įrengus ekonominis miesto gyvenimas pagyvės.

Kitas apie 20 milijonų dolerių vertės Kalifornijos valstybės

Berkeley universiteto bokštas, kurį matyti iš tolimų apylinkių ir iš kurio matyti gražūs San Francisco įlankos vaizdai.

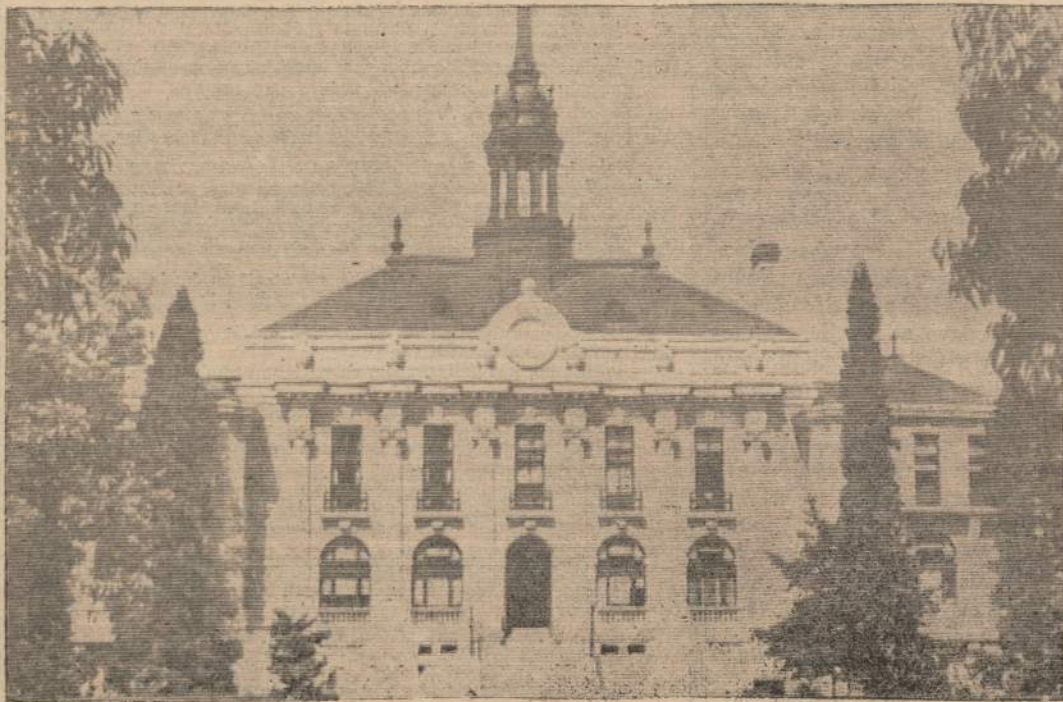
naujas universitetas statomas pietus nuo Los Angeles, netoli Santa Ana miesto, mažoje kalvų ir atšlaičių vietovėje — Irvine. Šis universitetas daugiausia tikisi studentų iš Orange apskrities, kurios gyventojų skaičius sparčiai auga. Ir šiame universitete galėsią mokytis apie 27,000 studentų. Irvine universitetas pradės veikti spalio pradžioje. Priims ne tik pirmamečius, bet ir moksle pažengusius, nes universitetas iš karjū jau turės kai kurias mokyklas pažengusiems studentams.

Abu naujieji Kalifornijos universitetai — Santa Cruz ir Irvine — statomi laukuose, toloka nuo miesto, bet neabejojama, kad apie universitetą išdygs naujas miestas. Naujieji universitetai turi vietos ne tik mokslo įstaigoms, bet ir automobiliams pasistatyti, o seniau statytieji universitetai studentų automobilių negali savo rajonai išleisti arba jau labai mažą skaičių.

Aukštos namų ir butų kainos

Berkeley universitetas yra pačiame miesto centre. Iš vienos pusės universitetą supa kalvos, o iš trijų pusių rezidenciniai bei biznio kvartalai. Pats universitetas užima šimtus akrų lygumos bei kalnuotos žemės. Universiteto rajone daug medžių ir gėlynų — tikras sodnas. Universiteto namai savo architektūra įvairuoja nuo klasikinio stiliaus iki pačių moderniausių laikų statybos, nes vis naujų namų statoma, vis mokslo įstaigos plečiamos.

Universitetas valstybinis, bet susilaukia nemažai dovanų iš turtingų žmonių, kurie vertina mokslą. Gaudavo universitetas dovanų prieš šimtmetį, tebegauja ir dabar. Didieji universiteto puošnūs vartai, kuriuos ne kartą esame matę ir "Free Speech" revoliucijos vaizduose, yra dovanoti norvegų kilmės imigranto, buvusio žymaus

Berkeley miesto rotušė, klasikinės architektūros pavyzdys.

bankininko Peder Sather. Jo vardu vartai ir vadinami. Universiteto centre yra aukštas baltas, Venecijos stiliaus bokštas, su laikrodžiu. Už mažą atlyginimą galima pasikelti į bokšto viršūnę, iš kurios atsiveria platūs San Francisco įlankos, miesto ir garsiųjų Oakland bei Golden Gate tiltų vaizdai. Ir šį bokštą pastatydino bankininkas Sather. Yra kitur paminklinė lenta garsiajam laikraštiniui Hearstui — už jo dovaną universitetui, bei įrašai kitiems aukotojams atminti.

Berkeley universiteto artimoje apylinkėse gyvenamosios rezidencijos — tai daugiausiai seni, buvę vienos šeimos dviaukščiai, triaukščiai ar su salkomis namai. Daugiausiai jie apkalti rudomis ar baltomis lentelėmis (shingled). Ir reikia pasakyti, jog tokie namai labai apšepusiai atrodo. Retame jų savininką begyvenantį ir berasi. Kambariai pertvaromis suskirstyti, kiekvienas kampas, kiekvienas priangis išnaudotas — kur tik telpa pastatyta studentui lova ir stalas. Ir toks studentiškas kambarys išnuomojamas nepigiai. Teko matyti, kad buvusiam normalaus didumo miegamajame sutalpinti trys studentai ir kiekvienas moka nemažiau kaip po 30 dolerių mėnesiui. Vadinausi, vienas buto miegamasis duoda 90 dolerių pajamų per mėnesį. Ogi ir virtuvės tokiuose butuose paverstos studentų kambariu.

Studentai veržiasi arti universiteto gyventi, kad galėtų pėsti į klases nueiti, nes iš toliau atvažiavus nėra kur pastatyti automobilį. Į universiteto rajoną studentų automobiliai darbo dienomis neįleidžiami, o miesto siauros gatvės perpildytos. Tad namų ir butų kainos prie universiteto, gretinant su Los Angeles kainomis, labai aukštos. Tarp senų namų kasmet jau išspraudžia vienur kitur ir moderniškieji apartmentų namai, net daugiaaukščiai. Moderniškame name, netoli universiteto, vieno miegamojo butą vasaros metu galima išsinuomoti už 90—110 dolerių, bet kai ateina ruduo — rendų biznio sezonas, kai vėl suplaukia minios studentų, už tą patį butuką net iki 160 dolerių prašo.

Toliau nuo universiteto, tiek senesniuose, tiek ir naujesniuose namuose butų ir kambarių kainos žemesnės. Kiek toliau nuo universiteto, gražiose kalvose, su puikiausiu San Francisco įlankos reginiu, yra labai gražių ir brangių rezidencijų, bet jos studentams jau nuo universiteto pertoli.

Universiteto rajonai leidžiama įvažiuoti dviračiais, motociklais ar "skūteriais", nes šioms susisiekimo priemonėms pastatyti vietos užtenka. Dviratininkų šiame mieste daug. Iš tolimesnių vietų atvažiuodami studentai atsiveža automobilyje ir dviratį. Automobiliui pasistatyti vietą gal tik už dviejų ar trijų mylių nuo universiteto sukurta, tad automobilį palikęs išsitraukia dviratį ir juo kelionę į universitetą baigia.

LUCIEN SIMON

"Vakaras studijoje"

(Carnegie Instituto nuosavybė)

Daug basų ir barzdočių

Berkeley mieste bei pačiame universiteto rajone apstu "moderniškųjų žmonių" — kurie užsiauginę ilgas barzdas ir ilgus plaukus. Ir vasarą čia dažnai oras vėsus, bet nemažai yra merginų ir vyrų basom kojom vaikščiojančių. Ilgaplaukės merginos vaikščioja kudų nesuštvarčiusios.

Studentijos minia įvairi — tai įvairių rasių, įvairių tautų žmonės, nes daug čia mokosi užsieniečių. Reikia pasakyti, jog Azijos kilmės studentai tvarkingiau apsirengę ir maža barzdočių.

Paveikluose bei žinių kronikose matome, kaip Vietname moterys ant nugaros savo vaikus nešioja. Pasitaikė ir Berkeley sutikti kelias poras — vyrą ir moterį — einant, kurie išsiskyrė iš kitų: moteris basom kojom, ant nugaros prisitaisiusi kuprinę, kurioje sėdi mažas vaikas, o greta jos einas vyras — apsiželdinęs kaip keltas. Labai aiškūs baltaodžiai, bet vaiką nešiojasi Azijos mada.

Berkeley miestas yra pripažintas turintis geriausią Amerikoje policiją ir žemiausią nusikaltimų procentą ("Free Speech" nubaustuosius maištininkus neįskaitant). Nebeatmenamai daug kartų šiame mieste teko lankytis, bet niekada gatvėje neteko matyti policininko. Nakties metu gatvės labai gerai apšviestos. Valdžia miesto, kuriame knibždėte knibžda mokslo siekiantis jaunimas, gatvių apšvietimui pinigų užtenka ir nesigaili.

Vietoj tilto metalinis vamzdis po vandeniu

Berkeley miestas didžiuojasi savo rožių darželiu ir sodnu. Euclid gatvės 1200 bloke 1937 metais tebebuvusi uolėta kalno pašlaitė, šiukšlėmis apleista, bet nuo tų metų ji pasikeitė — paversta poilsavimo vieta. Tai Berkeley Municipal Rose Gardens, kuriame auga ir įvairiaspalviais žiedais žydi keturi tūkstančiai įvairių skirtingų rūšių rožių. Šį gražumėlį verta pamatyti.

Universiteto rajone yra didžiulis moderniškasis daugiaaukštis namas, vadinamas studentų unija. Čia yra susirinkimams salės, skaityklos, koncertams, baliams patalpos ir įvai-

rios kitos ramaus ar triukšmingesnio poilsavimo, pramogavimo vietos.

Nė pilno pusvalandžio nereikia, kai iš Berkeley automobiliu per daugiau kaip 8 mylių Oakland tiltą pervaziavus jau esi San Francisco miesto centre, kurs labai turtingas įvairiomis pramogomis. San Francisco didžiuojasi savo opera. Čia ir teatrų daugiau negu Los Angeles mieste, kuriuose vaidinami klasikiniai ar modernieji dramos veikalai, linksmos komedijos bei operetės.

Berkeley mieste bevažinėjami užtikome visą bloką namų, kurių langai ir durys lentom užkalti. Jie bus nugriauti ir prie universiteto prieis greito susisiekimo linija. San Francisco įlankos "Rapid Transit District" įstaiga, tobulindama ir greitindama susisiekimą, yra jau suplanavusi ir atiduoda kontraktoriaus pastatyti naują traukinio liniją po vandeniu. Milžiniški geležiniai vamzdžiai bus nuleisti į įlankos dugną ir 130 pėdų gilumoje vamzdžiuose bus geležinkelio dvi linijos. Iš San Francisco į Oakland povandeniniu traukiniu būsia galima nu-

važiuoti per 8 minutes. Povandeninis tunelis būsias atsparus stipresniam žemės drebėjimui, negu 1906 m. San Francisco miestą sudrebinusiam. Traukiniai povandeniniame tunelyje (metaliniuose vamzdžiuose) pradės važiuoti 1969 metais. Visas projektas ir darbas kainuos 133 milijonus dolerių. Tam pinigai paskirti iš muitų, kurie surenkami už pervaziavimą Oakland tiltu.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

LIETUVIŠKA ŠEIMA

savo jaunąją kartą įrašydama nariais į Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, bus užtikrinta, kad jaunuoliai suartės su savo tautos žmonėmis, dalyvaus lietuviškame veikime ir bus auklėjami patirotinėje dvasioje. Jeigu į Jus kreipsis SLA organizatorius, sutikit jį palankiai, nes jis turi gerus patarimus apdraudosi reikaluose. Daugiau apie SLA sužinosite, jei parašysite tokiu adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA,

307 West 30th Street,
New York, N. Y. 10001

RECEPTŲ SPECIALISTAI

J. ir J. PHARMACY

ROBERT KOVERA
ARLENE AZUKAS

Jūsų registruoti vaistininkai

IMPORTUOTI KVEPALAI IR
MAX FACTORS KOSMETIKA

Sveikinimai gimtadienio, vardadienio, vestuvių ir įvairių sukaktuvių proga, linkėjimai greičiau pasveikti ir padėkos ir visokioms kitoms progoms kortelės lietuvių ir anglų kalba.
Mrs. Snyders saldainiai.

2557 West 69th Street
TEL. PR 6-4363

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAI

NELAUKITE — RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLUI

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išitikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & MCKAY, INC.

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas: CENTRAL 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

American Bonding
American Indemnity
Casualty Mutual
Fidelity & Deposit
Fire and Casualty of Conn.
LaSalle Casualty
Gibraltar Insurance
The Hanover
Highway Insurance
The Home
Interstate

Manhattan Fire & Marine
Mercury Mutual
Monarch
National Union
New York Fire
Security Insurance
United States Fire
Universal Insurance
Western Fire & Casualty
California Life

PETRONĖLĖ ORINTAITĖ

LIEPALOTŲ MEDYNUOSE

Apybraiža

Iš už toliausij tolių, iš už tūkstančių varsnų — atsigrėžiu žiandien į tą mielą sodybą, kuri vis tebežydi tebežaliuoja mano širdy, nors dabar ten — vien griuvėsiai ir nykuma, vien graudūs šešėliai buvusios gyvybės, juokų ir linksmybių.

Vos mintį metus, man iš karto kambarys pritvinsta juodalksnų kvapo — tokio vyriškai kartaus ir kieto, aštriai uoslę dreskiančio, gaiviai besismelkiančio lig pat širdies. Tai šitas kvapas tuomet visados supo mūsų liepalotinį kiemą.

Vešli, medynais apkerojusi sodyba (dar mamos tėvuko užveista, kaimui į viensėdžius bėrstantis) mano vaikiškame augime jau tirštai dunksojo net iš trijų pusių apjuosta tamsžaliais alksnynais. Mano tėvas, daržininko sūnus, iš Griškabūdžio (ar gal Pilviškių) parapijos čia į žentus atkiles, pridiegę prisodino dailiom eilėm, taisyklingais keturkampiais surikiuotus alksnelius iš pietų, vakarų ir iš šiaurės, vien rytinį pakraštėlį palikdamas saldiniams obelims, treštančioms kriaušėms, žvirblių nuragaujamosms vyšnionoms. Sodo pašaliu raitėsi avietės ir skėtėsi agrastų krūmai (jų uogas mes, neklaužados vaikai — žalias nuodugnai nuskabydavome nė nežinodami, kaip jos turi atrodyti nunokę).

Tie skėstašakiai, stangraliemeniai alksniai buvo ne tik sodybos popuošalas. Jie globojo kiemą, siausdami nuo piktų vėtrų, o vėliau — didyn ir drūtytyn įsikeroję, davė kaitrios malkos virtuvei, taip pat ir šildė šeimyninę trobą, žiemą pleškinant didžiąją duonkepę krosnį.

Nuostabiai keistas buvo šis siauras — tarp šešupės ir abipus Novos ligi panemunės miškų — lygiausių lygumų laukininkų kraštas. Čia dirvos vaga taip derli, jog pyraginiai kviečiai dvigubai nešą nei aviža ar diršė, o ir pievose apie šv. Joną sodrus šienas gula į storas pradalges, žydėdamas visų gėlių spalvom.

Todėl čia žemė visur aliai pėda išnaudota, išarta, o senoviniai miškai, ūkininkui taip sulpjami reikalingi — pasitraukė toli į Nemuno pavagę ties Plokščiais šiaurėje arba Višakio Rūda rytuose. Ir sočiai pralobusiam sūduviui zanavykui — prie kvėpiančių pyragų ir riebių mėšų, prie baltų sūrių ir saldžių vaisių gausumo — skurdžiausia yra su medienos reikmėne.

Krosnį jis išmoko žagarais arba skaldytais kelmais gruzdinti, net ir šiaudų kūliu pasipliskinti. Bet kai prireikia lengvesnio prakuro malkelės, arba padargui doru lentgalio, kluonui strypo ar prakiurusiam stogui šatros — mūsiškis zanavykas jau turi iš vakaro gerai avižomis įsišerti bėrius, riebiai prisitepti stebules ir dobilais prisikimšti pakulinę pasostę: bus ilga kelionė!

Pro tamsį, dar nė aušrai nepakirdus, botagu iškilmingai pasipliauškinęs ir taręs: "Dieve padėk!" — jis išsuks pro kryžkelę į nubodų vieškelį link plačiųjų Gelgaudiškio ar Karėrūdės girių. Ir tada galės valandų valandomis risčia dardėti, arba žinigne atsivangauti pasisnūduriuodamas, ar kur ties pavėsiu, ties kokios sodybos užuovėja staptelti priešpiečio — iš skrandos kišenės išitraukiant kietos dešros pusmastį, arba lašinių plaštaką vyriškai suglemžiant, su rugine duona, vyno raugu salstančia, užsigardžiuojant. Ir vis dar bus toli tie mėlyni miškai, tos laumėm šlamančios ar vilkais stūgaujančios girios, kuriose tik sakuotnugariai gyvena...

O kiek bus dailių sodybų pakeliui prabrazdėta, kiek skambių tiltelių pradundėta, kiek važiutų ar pėsčių susitikta! Bet toji giria — vis toli neužmata, lyg už jūrių marių.

Tik nakties vėlumoje namo parbarška pargirgžda kupini raitai. O dažniausiai tik rytojaus vakarą šunis sulodindami parsiranda miško keleiviai.

Speiguotą viduržiemį, sniego vėžei šiltai pasklojus — į girias žygio susitelkia bent du ar trys kaimynai ūsočiai į draugę: kam kuro, kam stuobrio pamatui, kam šulų statinei arba rąstų statybai. Ir tuomet tik į antrą ar trečią dieną parčiausia į namus lėta šlajų gurguolė... Visų pasilgti, sniegais įžilę, apšarmojusiais ūsais. O vaikams lauktuvių išvynioja iš kopūstlapio dar užsilikusios dešros galą, vėju ir šalna įkvipusi, arba duonos žiaunelės kriaušį, kietą ir sausą, kaip šakalio skiautė. Bet viskas dabar — daug gardžiau valgosi, nes tie įdėlio likučiai yra toli išvažioti, daug apkeliavę.

Tur būt, dėl to medienos stigliaus mūsų tėvas, vos tik ūkio

Jaunas muzikas George Harrison, be-grodamas Amerikos mažamečiams, už-sidirbo geroką pluoštą dolerių, atosto-gauja prancūzų Rivieroje, ir planuoja vesti mažametę Patricia Boyd.

vadžias pasičiupęs, tuoj prisidiegė gausiai nuosavo medžio. Visa panamė patapo plati lyg bajoro dvaras. Ir kaiminiu ke-liuku pro šalį keleiviui praskambant — jau nė trobų nesimatė, vien didžiuliai alksnių šuorai, vien užtvartės jovarų balzganos viršūnės.

Palei kūdrą stūksojo trejetas beržų, kuriuose kasmet gudruolė šarka perėdavosi.

Seno kaštono majestotas ties klėčia dunksojo orus ir rimtas, nė didžiausių vėtrų nepalenkiamas. Tiktai rudenio p prieklėtį mandagiai paduskendavo, vieną po kito rudus didriešučius žemyn mesdamas, kartais net į viršugalvį pataikydamas.

Raudonomis kekėmis nutviskė šermukšniai prie bulvinės vartų bijūnais švietė. O kluono galu mirguliavo virpėdamos drebulės, pro alksnių juostą droviai

"AUKSO ŽĄSIES"...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

Chicagoje: anglim šviečiančius (Arc) projektorius, 16×20 pėdų ekraną, tobulą garso sistemą.

Šeštadienio vakare numatoma premjeros iškilmė, dalyvaujant filmo dalyviams, visuomenės bei spaudos atstovams, kviestiniams svečiams, teatro ir filmo bičiuliams. Sekmadienį seks keturi "Aukso žąsies" pakartojimai.

Taigi, visa lietuviškoji Chicago kviečiama švęsti filmo pasirodymo šventę. Kadangi "Aukso žąsies" bus įdomi ne tik suaugusiems, bet ir mažiesiems žiūrovams, kiekvienai šeimai kelionė į "Aukso žąsies" vaidinimą gali tapti malonia sekmdienio iškyla — į šviesią pasakų šalį.

Kitos grupės žiūrovų laukiama vėlyvesniam metui, kai po linksmy "Aukso žąsies" nutikimų, bus įmanoma likusias vakaro valandas praleisti vienoje puikiausių Chicagos vietų, besidalijant filmo įspūdziais žiburiuojančios ežero pakrantės fone.

Ankstyvasis sekmdienio vaidinimas (12 val.) bus smarkiai atpigintas. Į jį būtų paranku atsilankyti šeimoms; turinčioms gausesnį vaikų būrį. Taipogi siūloma vidurdienio valanda pasinaudoti ir tiems asmenims, kuriems skatiko klausimas yra kiek opesnis.

Ši lengvata daroma tam, kad nei vienas Chicagos lietuvis, norįs pamatyti "Aukso žąsies" filmą, nebūtų priverstas pasilikti namuose dėl sunkiau susidėjusių gyvenimo aplinkybių. Ir ypač — kad dėl tų pat priežasčių pasaka nebūtų atsakyta nei vienam vaikui.

išsistiepdamos (tai iš jų daugiausia pavasarį karkvabalių iškratydavome).

Ties vaismedžių sodo kampu ir prie darželio dar smaginosi atlašios liepos — lyg kraičiais aptekusios marčios, puikybės

Amerikoje seniai, o Londone vaikai mėgsta meškerojoti. Paveiksle matome grupę jaunuolių, meškerojančių Temzės pakraščiuose.

kupinos. Ir mes, vaikai, turėjome gerbti jų įsivaizdavimą, nes — aplinkui dažnai šurmuliavo spietėsi zvimbuolės bitės, tad mums nei į pašakes karstyti, nei arti išdykauti nepritiko.

Ties malkinės pašiūre kerojo vienintelė, dar nuo šipailinio tėvuko išlikusi, blinda, rievėtu liemeniu ir sidabruotais lapais, dailiai senas ir iškilus medis, nuolat paukščių lizdų prižėlęs. O į stogą rėmėsi vinkšna, tokia kresna ir apdribusi, tartum pakaršusi močiutė, geroką amželi nugalėję, skaudžių žiemų speiginta, šiurpių vėjų šukuota, sodrių lietu prausta.

Už kūdros, didžiojo alksnyno pakraščiui, stūksojo reta eilutė ažuolų ir uosių, dar visai jaunučių ir žvaliai grakščių, mano tėvo mylimiausių pasodininkų. Kažkodėl ir mes juos gerbėme. "Šitas uosis mano!" — "O šitas mano!" — tuojau juos išsidalinome kas sau į griežtą nuosavybę ir savąjį kiekvienas puoselėjome: niekam nevalia šakos nulaužti nei lapo nurašyti, šiukštu liemenį drožinėti ar kitaip kankinti medelį!

Toje medynų karalystėje visados buvo gyva, linksma, įvairu.

Anksčiau pro pašalą vaikai, basnirčiom įsistoję į klumpaites ir vėsius balutes teškendami, erdviai pasiūkaudami — išrankio davome sausuolius žagarus, kad paskui per kiaurą vasarėlę bausiem strikiuojant, koja tiek neužkliūtų.

Čionai ir pirmąsias žemuoges pakupstėmis skabėme ir smaguriu sulpiojome. Vėliau vyšnyno patvory avietynus brazdinome, vienas per kitą lenktyniaudami, kas daugiau ir dailesnių uogų delne atsineš. Po lietaus bėgome į tankumynus, šlapias smilgas braidėme, baravykų, umėdžių, jaučakių ieškinėdami.

O paukščių sparnų tvasnojimas, o balsų čirbėjimas!

Žvirbliai, tie įkyrūs nuobradai, landūs ir godūs, nuolatos apie prieangį bestraksį — mums buvo iki kaklo įkyrėję. Kas kita juodvarnės: jos ne tokios čigonės, taip elgetiškai į kulnis nekimba. Net stabterėdavome pasigrožėti — nugarų dailus juodumas dailiai žvilga, nelyginant klebono sufanos skvernai. O ir jų stambūs žabariniai lizdai ne-

simėtė bet kur pastogėse, kur ir žiopliausias katinas prilipa. Būdavo verta pasigyrimo, kai į aukščiausio alksnio viršūnę įsiliuogi, ligi kraujo staibius nusi-gremždamas, ir iš arti gauni pasistebeilyti į gudriai suragožintą gūžtą, kupinai varniukais čiepsinčią.

Sniegenų ir raudongūžių lizdelius mes patys atkakliai nuo kačių vagilių saugojome. Ir sykiu pykome, kam taip žemai, agrastų krūmuose, ties pat prieangiu įrengti, tartum tie paukšteliai aukščiau pasilypėti bijo.

Lakštingala mums, paprastiesiems vaikigaliams, buvo per puiki. Ji į glaudesnę draugystę nesileido. Vien tik kažkur alksnyno gilumoje ulbėdavo devyniasdešimt devyniais balsais, ir tu nežinojai, ar iš pat padangių sklinda tos gaidos, ar gal tai patys medžiai, atvyniodami pum-purus, lapų varpeliais šimterio-pai skambina...

Jei išdrįsdavo į mūsų panamės medynus atsibelsti piktva-gis vanagas, tučtuojau vištos (jų buvo virš kapos, bet niekas negalėjo suskaičiuoti) duodavo ženklą: staigiu pavojaus karktelėjimu surikusios, paknopstomis urmu nerdavo į paklėtę ar po žabų krūva slėptis. Ir mes netrukus, po alksnių smaigalius pasidairę, išvysdavome tą vagių karalių gudriai šen ir ten strėle šaudant net ir ties kiemu švaistantis, bet niekur ilgam neapsistojant. Jis toks atsargus, tas vištienos grobikas, moka smaližiškai tykoti grobio, savo išdavikišką kailį saugant.

O dėl šarkų — pas mus rūgo amžini kivirčiai su tėčiu ir mama. Jie vis spyrėsi tą neklauzadų lizdą iš triberžio kada nors galutinai išduklinti, kad ne kvapo neliktų! Girdi, tos keršaplunksnės tokios akiplėšos ir begėdės — vištų gūžtose pasistukusios, nuolatos kiaušinius išlaka, kaip katės grietinę. Negi mes vien grynus lašinius spirginsimės, joms trynius dykai atidavę.

Bet mus taip masino tas šarkų stambus keršumas, tas baltasparnis plasnėjimas panamėj, kad mes — nuoširdžiai jas mylėjome ir jų buveinė vis iš naujo kasmet savanoriškom aukom išgelbėdavome: ir šakas nurink-

Vieno Meksikos laikraščio fotografas nufotografavo Adolfo Escamillą, kai jis prie buso traukė vienos moters pinigine. Pusę metų visi ieškojo jauno vagilio, bet šiandien jis jau sėdi Meksikos kalėjime. Tas pats fotografas nutraukė ir šią fotografiją. Vagis ran-kose laiko jam nelaimę užtraukusią pirmąją fotografiją.

sime, ir lapus sugrėbstysime, ir daržus aplaistysime, ir paršiuskus šersime... Mums knietė ir pasididžiavimas prieš Kurų ar Stikliaus vaikus: žiūrėkite, pas mus šarkos gyvena! Joms patinka beržų baltšakiuose perėtis! Ne bet kur jos suka gūžtas.

Pavasariop, vos sniegui nukorėjus, išityždavo ir gegutė ku-kuoti. Būdavo ko pasiklausyti — tartum visai ne paukščio, o tikriausias žmogaus balsas. Ir mes pasityčiodami imdavome mėgdžioti tą skardųjį — kukū! kukū! Tolei antrindavome gegės šauksmą, kol ji supykusi nulėkdavo į kitą vietą.

Puošniausia medynų įnamė buvo volungė. Žalsvai gelsvu pasparnių blizgėjimu ji visada atrodė šventiška išsipusčiusi ir daili, tikra bajorė. Smaikščiai vikri, lyg pirmoji pamergė, ji išdidžiai pasišvaistydavo po drebulyną, o kai suulbėdavo savo vingiuotais švilpavimais, tai mes, ausis ir akis išpūtę, grožiu aptirdavom. Ir vis virpėdavom baime, kad tik ji per greitai nepaliautų savo giesmės. Neapsakomai norėjosi išmokti tokio pavydėtina lankstaus švilpimo. Bet nė mėgdžioti nelabai drįsime, nes tuoj susigėsdavome savo negabaus pliurnojimo. Ir likdavo tik nepasiekiamas svajonė: kada nors tą žalsvai šilkinę dieviško balselio karalaitę nors mažuoju piršteliu paglostyti... Bet jos puikybė (ar gal

tik baugštumas) — niekada artyn neprisileido.

Taip medynuose skraidė ir plasnajo mūsų vaikystės dienos. Išdykaudami įsiliuogdavome į alksnių ar jovarų viršūnes ir padebesiuos pasisiūbuodavome. Pailšę žaidimuose, įsisėsdavome į kresnų gluosnių lajos vainiką ir, žalumynais apgobti, tūnodavome, lapų gyvo šnarėjimo klausydami. O nuskriausti ar kieno pravirkdyti — dūmėme į tankų avietyną, kur niekas netrukdo, savo širdgėlą išsistriūbauti. Gi kai linksmybė užsiasdavom, tai šūkavome lakstydami tarp medžių kamienų, o aidas ūbavo dešimtimis pagairių ir — dar labiau dirgino džiaugsmą.

Ir kai išskridau iš tėviškės į Naumiestį — jau pasiliktinai miesto akmenų ir plytų skurdume trūnyti, mano didžiausias ilgesys buvo — tą žalsganų medynų, kupinų čirpsėjimo, ulbėjimo, šnabždėjimo; to nuosavai įsizenklinto uosio ties kūdra; to nuskelto gluosnio prie šulinio. Ir — keršasparnės šarkos tvasnojimo triberžio pašakėse...

Iš "Pirmosios Pradalgės"

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR MODERNISKLIAUSIAS DARŽAS
BUO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Notre Dame sportininkai sumušė California 48-6. Paveiksle matome sportininką W. Wolski (35), laimintį punktą net penkiais jadais.

**McDOUBLE
CHEESEBURGER
NEW-'N-BIG
ONLY 38 CENTS**

Yes, it's double in size — double in goodness, too. Another McDonald's exclusive in good eating — a double portion of McDonald's 100% Pure Beef Hamburger topped with that delightful golden Cheddar flavor. All yours for only 38 cents — that's right only 38 cents. Try this tempting McDouble Cheeseburger. We're sure you'll agree "it's the best Cheeseburger in all the land".

LOOK FOR THE GOLDEN ARCHES

McDONALD'S

5733 SO. KEDZIE

2100 W. 79th ST.

Both locations open seven days a week 11 A.M. till midnight

Rašytojų draugijos valdybos kronika

Naujų narių priėmimas

Lietuvių Rašytojų Draugijon įstoti naujais nariais yra padavę prašymus šie asmenys:

Alfonso Gricius, Algirdas Gustaitis, Vladas Mingėla.

Alfonso Griciaus išleistos poezijos knygos: žemė ir žmogus, Tropikų elegijos ir Pažadinti sfinksai.

A. Gricius jau yra L. Rašytojų Draugijos sąrašuose, perduotose senos valdybos losangeliskiams, bet oficialiai narių balsavimu dar nepatvirtintas.

Algirdas Gustaitis — publicistas, filmų korespondentas, liet. filmų tekstų ir tų pačių leidinių autorius.

Vladas Mingėla — žurnalistas, A. Miluko monografijos autorius.

Pagal dabartinius įstatus nauji nariai priimami draugijos metiniame susirinkime balsų dauguma.

Liet. Rašytojų Draugijos nariams esant keliose laisvojo pasaulio valstybėse, o ir JAV-se, kur gyvena didžiausias procentas, esant atskirtiems per tūkstančius mylių, vis sunkiau darosi sušaukti gausesnį, visuotinį susirinkimą. Juo labiau visai neįmanoma sušaukti tokio susirinkimo valdybai Los Angelėse, kur su apylinkėmis gal nėra nė 10 draugijos narių, o iš kitur atvykti neįmanoma.

Sekdami kitų draugijų pavyzdžiu, naujų narių priėmimą siūlome praveisti korespondenciniu būdu. Tam reikalingas įstatų pakeitimas.

1952 m. rugsėjo 28 d. atsižvelgiant į gyvenimo sąlygas, jau padaryti įstatų pakeitimai ar papildymai — valdybos, garbės teismo, rev. komisijos rinkimo skyriuose ta prasme, kad šie organai renkami ne visuotiniame metiniame susirinkime, bet korespondenciniu būdu.

Dabar valdyba, matydama būtiną reikalą, siūlo koresponden-

ciniu būdu priimti (ar nepriimti) ir naujus narius.

Balsavime dalyvautų visi draugijos nariai, ir toks priėmimas būtų žymiai nuoseklesnis negu susirinkime, kuris pagal įstatus tam tikrais atvejais teisėtas bet kokiam narių skaičiui susirinkime dalyvaujant, kada naujas narys gali būti priimtas vos keliais balsais.

Pasisakę dėl to ar kito nario priėmimo, tuo pačiu nariai pasisakys ir už įstatų narių priėmimo skirsnio pakeitimą:

III. Nariai.

§5, antra pastraipa:

Rašytojas, noris būti Draugijos nariu, duoda Valdybai pareiškimą su trijų Draugijos narių rekomendacijomis raštu. Draugijos Valdybai pasiūlius, naujus narius priima visuotinis Draugijos susirinkimas.

Paskutinė pastraipos dalis būtų pakeista taip:

... Draugijos Valdybai pasiūlius, naujas narys priimamas korespondenciniu būdu balsavusių narių dauguma.

Lietuvių rašytojų draugijos kronika

Literatūros metraštis

LRD narys Kazys Barėnas dar kartą pabandė atgaivinti literatūros metrašcio leidimo idėją. Kreipėsi į valdybą, prašydamas visų draugijos narių adresų. Valdyba talkininkavo. Metraštis, pavadintas "Pirmoji pradalgė" pasirodė šių, 1965 m., pradžioje (Metrašcio data — 1964). Išleido Nidos Knygų Klubas, leidinio numeriu 51. Standartinis klubo knygų formatas, 380 psl. Bendradarbiai — beveik visi draugijos nariai. Yra keletas jaunosios kartos autorių. Turinyje — poezija, beletristika, atsiminimai, straipsniai.

Leidėjai ir redakcija tikisi išleisti ir sekančias — Antrąją, Trečiąją ir kt. pradalgės.

PEN Klubas

Šiuo metu Tarptautiniam Rašytojų PEN Klubui (Internat.

Prezidento duktė Luci Baines Johnson nori būti slaugė. Ji du metus rengiasi mokytis Georgetown universiteto slaugių mokykloje. Nauju savo automobiliu prezidento duktė važiuoja į mokyklą. Ji juokiasi, kai laikraštinkai apipylė ją įvairiausiais klausimais.

NIDOS KNYGŲ KLUBO PLANAI

Ką išleido ir ką planuoja leisti

Londoniškis Nidos Knygų Klubas yra jau atidavęs rišyklon ir netrukus pradės siuntinėti savo nariams didžiulį Jurgio Gliaudos romaną "Agonija". Rašytojas čia vaizduoja paskutines nepriklausomos Lietuvos dienas, pradedant sovietų ultimatumais ir baigiant paleckinės vyriausybės sudarymu.

Ta proga verta pasakyti, ką gi daugiau žada duoti Nidos Knygų Klubas ir ką jis daro.

Ligi šiol skaitytojai jau yra gavę 3 toms kanauninko Mykolo Vaitkaus atsiminimų. Laukia nešamas į spaustuvę ketvirtasis tomas "Per giedrą ir audrą", kuris baigiamas pirmuoju pasauliniu karu.

M. Vaitkus rašo bent kelis naujus veikalus — atsiminimus iš nepriklausomybės laikų, pavadintus bendru vardu "Nepri-

PEN Writers in Exile branch) priklauso šie LRD nariai: A. Landsbergis, H. Nagys, A. Nykaniliūnas, A. Rannit, H. Radauskas ir A. Rimydis.

Estų ir latvių rašytojų PEN klube žymiai gausiau, nes jų draugijos buvo PEN nariais nepriklausomybės laikotarpyje. Lietuvių PEN narių skaičių dabar stengiamasi padidinti.

A. Rannit yra New Yorko PEN ir exile skyriaus vicepirmininkas.

A. Landsbergis, vienas iš dvi mėnesinio literatūros žurnalo Arena, leidžiamo Londone, redaktorių, suredagavo išeivių dramų numerį.

Books Abroad

Tokiuo vardu žurnalas, leidžiamas University of Oklahoma Press, užmezgė ryšį su keliais mūsų rašytojais ir vis dažniau deda lietuvių autorių knygų (lietuvių bei anglų kalbomis) recenzijų.

Books Abroad, An International Literary Quarterly, yra vienišelis JAV-se tokio pobūdžio žurnalas, duodąs daugelio tautų knygų recenzijas, apžvalgas, notacijas. Kiekviename numeryje yra specialių rašinių apie atskirų tautų literatūras, linkmes, laikotarpius, žanrus, autorius.

klausomybės saulė".

Nida dar yra pasiėmus išleisti: Broniaus Railos: Laumių Juosta; Juozo Švaisto: Dangus debesyse; Jono Miškinio: Apie dzūkiją; Jono Strumskio (apie savo neramų gyvenimą); Antano Tulio novelių rinkinį "Po tiltu"; Juozo Tininio: "Nuskandintas žiedas"; Antano Vaičiulaičio: "Mūsų mažoji sesuo"; J. Gliaudos: "Aukurai stabams"; be to tariamasi su Petru Taruliu, Ale Rūta, Jonu Žmuidzinu ir Aloyzu Baronu dėl jų naujų raštų atspausdinimo. Seniai laukia eilės K. Barėno novelių rinkinys. Novelių rinkinį žadėjo duoti ir Vytautas Alantas.

Metų sąvartoje išleidžiamas literatūros metraštis "Antroji pradalgė", kuriame, šalia jau žinomųjų, pasireikš su savo kūryba keletas naujų talentų.

Be to, Nidos Knygų Klubas yra pasizadėjęs išleisti bent trejetą tomų prof. Dr. Jono Griniaus kritikos straipsnių ir literatūrinių studijų.

Leidęs Maironio "Jaunąją Lietuvą" ir Šatrijos Raganos "Viktutę", Nidos Knygų Klubas būtų linkęs paleisti į žmones ir daugiau lietuviškų klasikų, jei tik apylėčiai leidyklos tempai įgalintų. Buvo svarstoma pakartoti Vaižganto "Pragiedrilius", V. Pietario "Algimantą" ir kt.

Dabar, be kita ko, skubiai spausdinamas sieninis kasdien nuplėšiamas kalendorius 1966 metams, vienintelis toks laisvajame lietuviškame pasaulyje ir išsigijęs jau populiarumo (tie, kurie jį gauna, jau susigyveno su juo).

Nidos Knygų Klubas adresas yra: 1 Ladbroke Gardens, London, W. 11, Great Britain.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

— SLA APDRAUDA GERA, geresnės nėra. SLA organizatorius kiekvienam lietuviui, ar šeimos galvai, ar viengungiui, ar jaunuoliui turi geras gyvybės apdraudos patarimus. Pasi-kalbėjimas su SLA Organizatorium Jums asmeniškai bus naudingas. Kas nori arčiau pažinti Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, teparašo: Lithuanian Alliance of America, 307 West 30th Street, New York, N. Y. 10001.

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, SEPTEMBER 25, 1965

Wisconsin Universiteto trimitininkas Loyall Allen bijo, kad paleistas balionas neįstrigtų į jo instrumento vidų. Jis negalėtų groti ir visa muzika iširtų. Užkimsus jo dūda, visas orkestras nieko negalėtų padaryti.